

Posudek bakalářské práce Kateřiny Peškové
Neslyšící tlumočníci v pracovním týmu

Tlumočení mezi češtinou a českým znakovým jazykem je oblast, která se stala předmětem odborného zájmu až v poslední době, především díky úsilí České komory tlumočnicků znakového jazyka. Problematika tlumočnicků neslyšících (jako členů tlumočnického týmu) byla, nemýlím-li se, v ČR zpracována poprvé právě na půdě ČKTZJ v rámci grantového projektu JPD3 (Kateřina Pešková je spoluautorkou DVD ROMu, jehož titul je shodný s titulem bakalářské práce, totiž *Neslyšící tlumočníci v pracovním týmu*). Proto bych na úvod poprosila o informaci, jak se má (pokud jde např. o autorský podíl) bakalářská práce k DVD ROMu ČKTZJ (Nováková, R.; Pešková, K. *Neslyšící tlumočníci v pracovním týmu*, DVD ROM, Praha: ČKTZJ 2008) – a proč diplomantka již existující DVD ROM ani v textu své práce, ani v seznamu literatury nezmiňuje.

Kol. Pešková se ve svých výkladech opírá – jinak to není možné – o příslušnou odbornou literaturu. Už při jiné obhajobě bakalářské práce na oboru ČNES jsem si dovolila připomenout, že lépe než citovat Bímovou nebo Macurovou (a vycházet z nich) je citovat Hocketta nebo Stokoeho – a podobně v práci K. Peškové by bylo na místě vycházet (pokud jde o uvedení do tlumočnické profese) spíše z autorů – když se budeme pohybovat v oblasti tlumočení znakových jazyků - jako Frishberg, Turner, Cokeley, Baker aj. aj. (někteří z těch dalších jsou uvedeni i v zadání práce) než ze semináře Šebkové - a (pokud jde o pragmatické aspekty tlumočení) zase spíše např. ze Settona nebo Jakobsena (z jeho obecných partií nespecializovaných na soudní tlumočení) než z Dingové. Je samozřejmě otázka (a netýká se to vůbec jen práce kol. Peškové), zda z povahy bakalářského studia vyplývá / nevyplývá jisté smíření se se skutečností, že závěrečné práce využívají původní (dalšími subjekty „neprocezené“) odborné zdroje spíše jen výjimečně.

Při zpracování svého tématu postupovala diplomantka v souladu se zadáním práce (svůj postup jistě vyloží při obhajobě a jistě nás seznámí s tím, k čemu v práci dospěla). Byla bych ale ráda, kdyby se při obhajobě vyslovila také k následujícím okruhům otázek:

- (1) Na s. 5 v Úvodu autorka uvádí, že se pokusí zodpovědět základní otázky, které se vztahují – mimo jiné – také k lingvistickým aspektům tlumočení. Prosila bych, aby to, co práce uvádí k lingvistickým aspektům (toho typu tlumočení, kterému se věnuje), kol. Pešková při obhajobě shrnula – protože v práci tento zajímavý aspekt týmového tlumočení, pokud se nemýlím, nikde souhrnně pojednán není.
- (2) Jako v mnoha jiných závěrečných pracích se i v práci kol. Peškové často jen „naznačuje“ - autoři jakoby počítali s tím, že čtenář si do textu všechno to, co není explicitně řečeno, doplní. V této souvislosti bych poprosila diplomantku o dodatečné informace alespoň k několika vybraným problémům.

- Mohla by autorka explicitně uvést (k s. 9) alespoň některé výhody/nevýhody simultánního vs. konsektivního tlumočení a připomenout, z jaké konkrétní odborné literatury v této souvislosti vychází? A jak by vypadal výčet oněch zmíněných „rozdílných nároků“, které dva zmíněné typy tlumočení na tlumočnicka kladou?

- Mohla by kol. Pešková explicitněji vyložit ono *zvolení vhodných jazykových prostředků* (s. 10) ? I když něco naznačuje poznámka na s. 10, nenaznačuje všechno.

- Bylo by možné vyslovit se k formulaci (s. 11) *Neslyšící tlumočníci svoji práci nejčastěji vykonávají v tlumočnickém týmu?* Podobně např. s. 21 ... *neslyšící tlumočnick často tlumočí v týmu*. Znamená to, že mohou nastat i případy (když *nejčastěji* nebo *často*), kdy neslyšící tlumočnick (jde-li o tlumočení mezi českým znakovým jazykem a češtinou) v týmu nepracuje? Mohla by autorka uvést konkrétní příklad takového případu?

- Na s. 15 (a podobně i na s. 39) se uvádí, že podpurný (pasivní) tlumočnick funguje mj. i jako *jazykový korektor (kontroluje správnost překladu, popřípadě porozumění tlumočnickovi)*. Jak

taková „jazyková korektura“ v dynamice tlumočení vypadá a jak se promítá do jeho kvality? Bylo by možné uvést konkrétní příklad?

- Mohla by diplomantka vysvětlit, co měla na mysli, když charakterizuje (na s. 27) mezinárodní znakový systém jako kód umělý, *který oproti znakovým jazykům národním – přirozeným – nemá dostatečnou znakovou zásobu pro pojmenování?*

- Zdůvodnit by bylo třeba tvrzení o tom, proč (viz s. 36) *Tlumočí-li slyšící tlumočník ... projev neslyšícího tlumočníka ... tlumočení probíhá vždy konsekutivně.* Jaké jsou důvody takového postupu?

V některých případech se na implicitnosti textu dost možná podílí i ne zcela uspokojivá stylizace (srov. na s. 20 o „přidávání“ a „ubírání“: *Důležité je, že musí být zachován obsah sdělení bez toho, aby tlumočník něco přidal nebo ubral* a na stejné straně uvedený příklad). To, co měla autorka na mysli, jasně vyplyne až ze závěru příslušného odstavce (na s. 21).

Proti tendenci „nedovysvětlovat“ (kdy autorka zřejmě počítá s už poučeným čtenářem) stojí v práci i tendence opačná. Tak, zvl. při pojednání problematiky neslyšícího tlumočníka a Etického kodexu, jsou (citované) formulace kodexu „přepisovány“ s jen nepatrnými změnami (např. s. 21 Kodex: *Tlumočník přijímá zásadně jen takové závazky, které odpovídají jeho schopnostem, kvalifikaci a přípravě* a text práce: *Tlumočník ... Přijímá proto vždy jen ty závazky, které odpovídají jeho schopnostem, vzdělání a přípravě*). Jakou funkci v celku práce takové opakování plní?

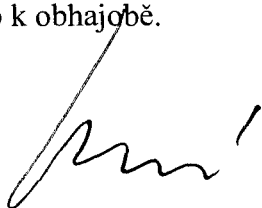
V práci se objevují (vedle stylizačních problémů, viz i výše, nebo *překlad o kultuře daného jazykového společenství*, s. 31, jinde s. 13 aj.) i ojedinělé problémy gramatické (s. 5, 23) a – v přijatelné frekvenci – problémy pravopisné (interpunkce např. s. 14, 17). Jiné pravopisné problémy snad mohou být kvalifikovány i jako překlapy (ty jednoznačně např. na s. 3, 4, 10, 13, 18, 20, 24 aj.). Na s. 26 není v mém exempláři práce text.

Závěr:

Bakalářská práce K. Peškové je solidní prací, která - v souladu se svým zadáním - popisuje postavení a úlohy neslyšícího tlumočníka v tlumočnickém týmu.

Doporučuji ji proto k obhajobě.

Alena Macurová
4.6. 2008

Návrh hodnocení: výborně – velmi dobře (podle obhajoby)